

Raport i Rregullt Ekonomik
për
Evropën Juglindore

Nr. 7

PËRBALLIMI I
PËRMBYTJEVE,
FORCIMI I RRITJES

janar, 2015

PËRMBAJTJA E LËNDËS

PËRMBLEDHJE	i
Zhvillimet e fundit.....	i
Parashikimi për 2015-ën.....	iii
I. ZHVILLIMET E EKONOMISE REALE	1
Sektori real	1
Tregtia me jashtë dhe sektori i jashtëm.....	8
Tregu i punës.....	15
Financat dhe borxhi publik	19
Inflacioni, politikat monetare dhe të shkëmbimit valutor	25
Sektori financiar.....	28
II. PERSPEKTIVAT	36
MOMENTI I RËNDËSISHËM I. NDIKIMI EKONOMIK I NDRYSHIMEVE KLIMATERIKE NË EJL6 DHE MËSIMET E NXJERRA NGA STUDIMI I RRITJES SË GJELBËRT NË ISH REPUBLIKËN JUGOSLLAVE TË MAQEDONISË	42
MOMENTI I RËNDËSISHËM II. ANALIZË E MIGRACIONIT NË EJL6.....	47
Shtojca: Treguesit makroekonomikë	53

Situatat shokuese të motit kanë qenë shkak i kryesor i të performancës së keqe ekonomike në EUL6. Përmbytjet në maj të 2014-ës vlerëson t'i kenë kushtuar Bosnjës dhe Hercegovinës rreth 15 përqind të PBB-së si rezultat i humbjes së produkteve, ndërsa dëmtimet në Serbi vlerësohen në rreth 4.7 përqind të PBB-së. Impiantet e dëmtuara të prodhimit të energjisë i kanë shkaktuar dëme bizneseve në Serbi, ndërsa dëmtimi i të mbjellave cenoi produktin bujqësor në Bosnje dhe Hercegovinë. Thuajse asnjë segment i këtyre dy ekonomive nuk mbeti i padëmtuar. Ndikimi domethënës i motit të keq tregon se ekonomitë e vendeve të EUL6-ës nuk janë të përgatitura mirë për variacionin e shtuar të motit.

Rritja e eksporteve ka kompensuar performancën e dobëtensgksonomi-6(ëk-2(e)-5(rn)-2(sge)-5(ë)6rn)-2(sgE4(J-8(

Kosova ka ende nivel të ulët të borxhit publik, por tendencat në rritje gjatë kohëve të fundit ngrenë shqetësime.

Parashikimi për 2015-

Ndryshimet strukturore vijojnë të mbajnë peng rritjen potenciale në E JL6. Funksionimi i tregjeve të punës në të gjithë rajonin është anemik, me nivele të vazhdueshme të larta të papunësisë, nivele të ulëta të pjesëmarrjes së krahut të punës dhe krijimin e ngadaltë të vendeve të punës. Megjithëse është bërë ca përparim për lehtësimin e barrave të klimës së investimeve, ka ende vend për përmirësim. Sektori publik është i madh dhe jo eficient në shumë prej shteteve të rajonit. Në të gjitha shtetet, investimet për përmirësimin, mirëmbajtjen dhe/ose përmirësimin e stokut kapital do të ndihmonin për zëvendësimin e infrastrukturës aktuale të vjetëruar dhe për nxitjen e potencialit ekonomik, me kusht që këto investime të kenë kthime ekonomike pozitive dhe të mos kërcënojnë qëndrueshmërinë e borxhit publik. Përmirësimi i lidhjes së rajonit të E JL6-ës nëpërmjet lidhjeve fizike dhe institucionale ndërmjet vendeve të rajonit, me BE-në, dhe me pjesën tjetër të botës, do t'i ndihmojë firmat konkurruese të E JL6-ës të mbërrinë në tregje të reja dhe do të bëjë të mundur thithjen e investitorëve të huaj në rajon. Përparimi në procesin e pranimin në BE përfaqëson një mundësi për E JL6-ën për të ndjekur axhendën e BE-së, e cila ka po ashtu ndikim pozitiv mbi rritjen potenciale. Rritja ekonomike në kuadrin e afërt dhe afatmesëm në E JL6 mund të mbështetet nëpërmjet politikave ekonomike të shëndetshme dhe parësore, të cilat do t'i trajtojnë këto pengesa strukturore.

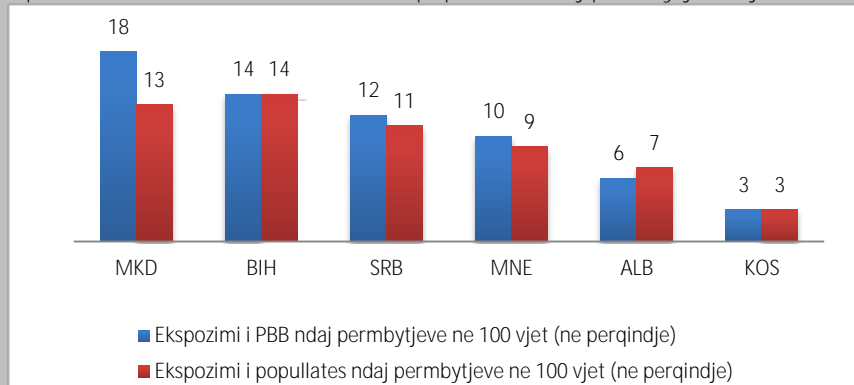
është i vetmi vend ku rritja pësoi përparim gjatë gjysmës së parë të 2014-ës për shkak të rritjes së investimeve publike dhe eksporteve të financuara nga investimet e huaja të drejtpërdrejta.⁴ Të dhënat e disponueshme tregojnë se rimëkëmbja rajonale ka të ngjarë të ulet në tremujorin e tretë, pasi ekonomia më e madhe e rajonit, Serbia, është kontraktuar në nivelin 3.6 përqind për shkak të uljes së aktivitetit

sektorët e prodhimit, ndërtimit dhe transportit të përjetonin kontraktime të mëdha në tremujorin e parë të 2014-ës, pjesërisht për shkak të uljes së investimeve publike, por prodhimi industrial shqiptar u

me ujë, gaz dhe medikamente, ndërprerje të energjisë elektrike dhe të telekomunikacioneve, ortekë, dhe mungesa të

Dëmi ose humbjet pasuese të dëmit publik mund të shkojnë përkatësisht në 9, 4 dhe 5 përqind të PBB-së së vendit. Përqindje të mëdha të popullsisë do të ekspozoheshin ndaj përmbytjeve një herë në 100 vjet (Figura BII.1).

Figura BII.1: Ekspozimi i aktivitetit ekonomik dhe i popullsisë ndaj përmbytjeve një herë në 100 vjet në EJT6

Burimi: Parashikimet e Bankës Botërore.

Përmbytjet e fundit në Bosnje dhe Hercegovinë tregojnë se mund të ketë vlerësime konservative. Ndryshimet klimaterike mund ta bëjnë edhe më vulnerabël rajonin, kështu që përgatitja për të tashmen dhe për të ardhmen duhet të promovojnë hartimin e Menaxhimit të Rrezikut për Fatkeqësitë (DRM) dhe miratimin e strategjive afatgjata për zhvillim.

Faktorët pas rritjes së eksporteve janë të ndryshëm. Në Shqipëri dhe në Ish Republikën Jugosllave të Maqedonisë, rritja e importeve ka reflektuar forcimin e rimëkëmbjes dhe të importeve të lidhura me investimet e huaja direkte. Në Bosnje Hercegovinë dhe Serbi, importet janë rritur në përgjigje të përmbytjeve. Kosova përjetoi rritjen e eksporteve për shkak të rritjes së konsumit. Nga ana tjetër importet vijuan të uleshin në Malin e Zi, megjithëse në nivel më të ulët sesa një vit më parë.

Eksportet e EJL6-ës vijuan të rriteshin me ritëm të moderuar. Eksportet e EJL6-ës u rritën me 9.5 përqind në gjysmën e parë të vitit (krahasuar me të njëjtën periudhë të një viti më parë), duke arritur një nivel pak më të lartë sesa 9.1 përqind regjistruar në të njëjtën periudhë të vitit 2013 (krahasuar me të

Figura 12: Borxhi mesatar i jashtëm i EJL6-ës (përqindje e PBB-së)

Figura 13: Borxhi i jashtëm sipas shteteve të EJL6-ës (si përqindje PBB-je)

Burimi: Bankat qndrore të EJL6-ës dhe ministritë e financave (MF)

Burimi: Bankat qndrore të EJL6-ës dhe ministritë e financave (MF)
Shënim: Të dhënat nga viti 2014 përfaqësojnë të dhënat e fundit të disponueshme dhe jo domosdoshmërisht janë gjashtëmujore.

Kutia III. Qëndrueshmëria e llogarive korrente në ekonomitë e EJL6-ës

Megjithë

Parashikimi për gjendjen e qe

ë

Rimëkëmbja nga recesioni i vitit 2012 ka pasur efekt të pakët mbi treguesit kyç të tregut të punës në EJL6. Që prej asaj kohe, punësimi i rajonit të EJL6-ës është rritur disi, papunësia është ulur pak, ndërsa nivelet e pjesëmarrjes së krahut të punës janë përmirësuar pak në pjesën më të madhe të ekonomive të rajonit (Figura 14). Numri i të punësuarve në të gjithë rajonin është rritur me 4 përqind në periudhën ndërmjet tremujorit të dytë 2012 dhe tremujorit të dytë të 2014-ës. Nivelet e rritjes pozitive kanë lënë pak gjurmë në nivelet e larta dhe të vazhdueshme të papunësisë, të cilat ranë nga mesatarja 24.1 përqind në tremujorin e dytë të vitit 2012 në 22 përqind në tremujorin e dytë të vitit 2014 (Figura 15). Si rezultat, është rritur pak niveli i pjesëmarrjes në tregun e punës nga 49.1 përqind në 50.3 përqind përgjatë të njëjtës periudhë.

Performanca e tregut të punë

Sfidat strukturore i kanë prekur tregjet e punës në EUL6. Elasticiteti i treguesve kryesorë të tregut të punës lidhur me rritjen është i ulët në të gjithë EUL6-en, duke treguar për ngurtësi strukturore të tregjeve të punës (Figura 16). Pavarësisht ndryshimeve ndërmjet vendeve dhe sektorëve të ndryshëm, në përgjithësi ngurtësitë reale të pagave e kanë lënë punë

vendimet për punësim (Figura 22, Figura 20). Nga ana tjetër, rregullat që mbulojnë orët e punës duket se janë fleksibël lidhur me rregullat e BE-së (Figura 19). Rregullat e lidhura me heqjen nga puna paraqesin një pamje të ngatërruar, dhe duket se janë

Figura 22: Të Bërit biznes- paga minimale, 2008-14

Figura 23: Periudha e njoftimit për shkarkim nga detyra, 2008-14

Burimi: Vlerësimet e Bankës Botërore mbështetur në treguesit e Të Bërit Biznes (2008 dhe 2014).

Burimi: Vlerësimet e Bankës Botërore mbështetur në treguesit e Të Bërit Biznes (2008 dhe 2014).

Figura 24: Dëshpërimi për shkarkimin nga detyra, 2008-14

Burimi: Vlerësimet e Bankës

Deficiti mesatar në EJL6 vlerësohet të jetë rritur me 0.4 përqind e PBB-së duke kapur nivelin e 4.2 përqind në vitin 2014 për shkak të rritjes së më të shpejtë të shpenzimeve sesa të të ardhurave. Shpenzimet pritet të jenë rritur si përqindje e PBB-së në Shqipëri, Bosnje dhe Hercegovinë dhe Serbi, por të jenë ulur disi në tre shtetet e tjera të EJL6-ës (Figura 29). Rindërtimi pas përmbytjeve ka të ngjarë të kontribuojë për rritjen e shpenzimeve në Bosnje dhe Hercegovinë. Në Shqipëri, rritja e shpenzimeve qeveritare përfshin shlyerjen e pagesave të prapambetura të qeverisë prej 2.5 përqind të PBB-së. Rritja e të ardhurave nga tatimet gjatë vitit deri në shtator në të gjitha shtetet e EJL6-ës (përveç Kosovës) nuk ishte në gjendje të kompensonte rritjen e shpenzimeve publike (Figura 25 dhe 26). Të ardhurat mesatare pritet të jenë rritur me 0.8 përqind të PBB-së në të gjitha shtetet e EJL6-ës, përveç Kosovës (Figura 28). Njëra nga dy entitetet e Bosnjës dhe Hercegovinës (Republika Serbe) i rriti kontributet e sigurimeve shoqërore me 3 pikë përqindje për të paguar një fond solidariteti të synuar për përdorim për riparimin e dëmeve të shkaktuara nga përmbytjet, duke kontribuar kështu për një nivel më të lartë të ardhurash. Në Shqipëri, të ardhurat më të larta tatimore kanë kontribuar për rreth gjysmën e uljes së deficitit tregtar gjatë tre tremujorëve të parë të 2014-ës, dhe në Serbi për më shumë se një të tretë

Shtetet që kanë pasur mundësinë të ulin shpenzimet në vitin 2014, e kanë bërë këtë gjë kryesisht duke ulur investimet kapitale, një model që është vënë re gjatë periudhës pas krizës në të gjithë rajonin dhe një situatë që ngre shqetësime për rritjen ekonomike në periudhën mesatare. Në vitin 2008, pak para krizës globale ekonomike, shpenzimet kapitale publike kanë arritur pikun në shumë prej shteteve të rajonit me mesataren prej 7.3 përqind të PBB-së. Me krizën dhe në kushtet e uljes së të ardhurave, ngurtësimet e shumta në shpenzime si rezultat i shpenzimeve për faturat e stërmëdha të pagave dhe

rs7.19(rs7.19(rs7.19(rs7.19(rs7.19(1 4BTqBTT/F6 9.96r9(a)-5(9 0 0 1 478.42 636.34 Tm(ë))TJET158TJEr7.19(rs70 0 1 186

Borxhi publik vlerësohet të jetë rritur me 3 përqind të PBB-së në vitin 2014, duke e rritur nivelin mesatar të borxhit në 52.3 përqind të PBB-së. Ky nivel përfaqëson një rritje të vazhdueshme që prej fillimit të krizës globale. Në fund të vitit 2014, raporti mesatar i borxhit publik pë

Komponenti i brendshëm i borxhit publik është rritur pas vitit 2011. Borxhi publik si përqindje e PBB-së ka qëndruar thuhet në nivel të pandryshueshëm në periudhën ndërmjet vitit 2009 dhe 2011, ndërsa financimi i jashtëm, veçanërisht nga donatorët ndërkombëtarë, është rritur (Figura 33). Si rezultat, përqindja e financimit të brendshëm në totalin e borxhit publik ka rënë nga 42.1 përqind në vitin 2009 në 36.6 përqind në vitin 2011. Ndërkohë që qeveritë filluan të preknin më shumë burimet e financimit të brendshëm pas vitit 2011, përqindja e financimit të brendshëm në financimin e përgjithshëm qeveritar u rrit me 39.2 përqind në gjysmën e dytë të vitit 2014.

Sistemet e menaxhimit të financave publike nuk janë ende tërësisht të zhvilluara në EJL6. Gjendja aktuale e sistemeve të menaxhimit të financave publike i bën proceset e përgjithshme të menaxhimit të financave publike dhe të borxhit më pak transparente dhe më shumë

Në përgjithësi, ka pak ose aspak hapësirë fiskale për të ndihmuar stimulimin e kërkesës dhe nxitjen e rritjes ekonomike afatshkurtër në EUL6. Me borxhin e lartë publik në disa shtete, borxhin publik që po rritet shpejt në disa shtete të tjera dhe me tre shtete me sektorë publikë më të mëdhenj sesa shumë prej shteteve të BE-së, duket se ka pak hapësirë për rritje të shpenzimeve publike për të nxitur rritjen ekonomike. Mund të kërkohet konsolidim i mëtejshëm dhe shpenzim "më i zgjuar" për projekte të synuara dhe të përqendruara tek nxitja e rritjes (në vend të, për shembull, përfitimeve sociale të etiketuara keq) për të arritur pozicione të qëndrueshme financiare dhe për të rritur potencialin e rritjes.

Çmimet më të ulëta të mallrave të importit dhe produkti nën potencial kanë shkaktuar rënien e inflacionit nga mesatarisht 4.3 përqind në vitin 2013 në 0.9 përqind në nëntëmuajorin e vitit 2014. Pas rënies domethënëse në

si Mali i Zi, Bosnja dhe Hercegovina dhe Kosova, nuk i ndryshuan politikat e tyre monetare në vitin 2014 pas uljes së niveleve të kërkesës për rezerve në vitet e fundit. Në Shqipëri, niveli i këmbimit kundrejt euros ka qenë i qëndrueshëm, pavarësisht regjimit me rrjedhje të lirë. Lehtësimi i mëtejshëm i politikës monetare dhe ulja për pasojë e nivelit të interesit në depozita dhe letra me vlerë në monedhë lokale mund të çojnë në ndryshime portofolash në posedimet në monedhë të huaj. Ndryshimet e menjëhershme të kursit të këmbimit 19.66281532117.62 636.3() Tm(ë)TJET34 Tm(t)-74(9.9 698.3d2117.62 636.3() Tm0 0 0 1 83.544 ETBTBT/F1

Bosnje dhe Hercegovinë mbeti ende e ulët me mesatarisht 3-4 përqind (Figura 42). Ish Republika Jugosllave e Maqedonisë është i vetmi vend që ka pasur një rritje domethënëse të kreditimit (për shkak të rritjes së huadhënies për sektorin e biznesit të madh) ndërsa ekonomia vazhdoi të fuqizohej.

Ulja e raportit hua me depozita ka reflektuar rritjen e ngathët të kreditimit. Depozitat, të cilat u rritën me 9 përqind në gjysmën e parë të vitit 2014 (krahasuar me të njëjtën periudhë të një viti më parë) kontribuan po ashtu dhe për uljen e raportit mesatar hua depozitë në vendet e EUL6-ës, nivel i cili ishte rreth 98 përqind në mes të vitit. Në nivelin 136 përqind në shtator të vitit 2014, Serbia pati raportin më të lartë në rajon, duke nënvizuar varësinë tek financimi i degës kryesore. Edhe Bosnja dhe Hercegovina dhe Mali i Zi kanë pasur raporte hua me depozita më të larta se 100, duke arritur përkatësisht nivelin 116 dhe 111 në mes të vitit 2014 (Figura 43).

Fitimi i bankave tregtare mbeti më i ulët sesa nivelet **përpara krizës**. Kthimi mesatar i aktiveve (RoA) në EUL6 është rritur nga 0.5 përqind në thujse 1 përqind në mes të vitit 2014, por vijon të jetë më i ulët sesa nivelet përpara kriz

financimit **janë** shumë të rëndësishme për zhvillim të mëtejshëm të sektorit financiar dhe rritjen ekonomike në rajon. Masat mund të përqendrohen tek rikalibrimi i modeleve të biznesit të bankave, promovimin e mobilizimit të kursimeve nëpërmjet politikave makroekonomike dhe zhvillimit të tregjeve rajonale kapitale. Ulja e fitimit të bankave krahasuar me nivelet e periudhës para krizës, si dhe xhepat e c nueshmërive ndërmjet bankave individuale kërkojnë vëmendje të vazhdueshme për zbatimin e regjimeve rimëkëmbëse dhe drejtuese të bankave. Duke u mbështetur tek arritjet e Iniciativës së Vjenës, shtetet e EJK-ës duhet të punojnë për të forcuar më tej bashkëpunimin me autoritetet mbikëqyrëse në vendet e tyre për të siguruar vijimësinë e stabilitetit financiar, pasi mbikëqyrësit e bankave kërkojnë më shumë informacion rreth profileve të rrezikut të bankave mëmë dhe grupeve bankare.

Përmbytjet e fundit kanë treguar rëndësinë e shtrirjes së tregjeve të sigurimit për të mbrojtur pronarët e shtëpive dhe bizneset kundër fatkeqësive natyrore. Mesatarisht, në Bosnje dhe Hercegovinë, rreth 2 nga 100 pronarë shtëpie janë të siguruar kundër fatkeqë

Rajoni i EJT-së parashikohet të rritet me 1.3 përqind në vitin 2015, mbështetur nga një kërkesë e huaj gradualisht në rimbëmbje, veçanërisht nga Evropa, dhe stabilizimi i çmimeve ndërkombëtare të energjisë rreth niveleve aktuale. Sipas skenarit bazë, kërkesa e jashtme do të mbetet shtysa kyçe e rritjes në mbështetje të aktivitetit industrial të E-7(v)11(i)-9(tvr)5(op[e])TJETBT/F1 9.96 Tf1 0 0 1 73)TJETBT1 0 0 1 419.23 657

ulët sesa parashikimet e Grupit të Bankës Botërore për ekonomi të tjera evropiane në tranzicion, ku rritja në vitin 2015 parashikohet të jetë 2.8 përqind.²⁴ Rritja në EJK ka të ngjarë të pengohet nga rimëkëmbja e dobët në Bosnje dhe Hercegovinë dhe, mesa duket, nga një tjetër recesion në Serbi. Serbia, ekonomia më e madhe e EJK-

- Kutinë V flitet për krizën e Ukrainës mbi ekonomitë rajonale. Ka efekte potenciale, të cilat, nëse realizohen, do të çojnë në rritje më të ulët dhe pasoja të tjera negative për EJL6-ën.
- (v) Kushtet e këqija të motit kanë dëshmuar se kanë efekte të mëdha negative mbi perspektivën e rritjes ekonomike në rajon. Rajoni ka provuar se është i c nueshëm ndaj ngjarjeve tronditëse të motit, një problem që ka të ngjarë të përkeqësohet në kuadrin afatmesëm deri në afatgjatë, me ndryshimet klimaterike që prekin rritjen potenciale dhe financat publike. Thatësitrat kanë shumë ndikim mbi kapacitetin e prodhimit të energjisë elektrike nga rajoni, moti i keq ka ndikim mbi eksportet e turizmit, përmbytjet kanë ndikim mbi bujqësinë, ndërsa dimrat e ashpër

të ngjarë ta bëjnë të vështirë zbatimin e tyre.

Efektet e sanksioneve të vendosura mbi Rusinë mund të depërtojnë dhe në shtetet e EJL6-ës. Tregt

Klima po ndryshon, dhe jo për më mirë në pjesën më të madhe të botës. Raporti i Pestë i Vlerësimit i IPCC-së i vitit të shkuar (AR5) vërente se "ndikimi njerëzor në sistemin klimaterik është i qartë, dhe çlirimet antropogjene të kohëve të fundit të gazrave serë janë më të lartat në histori. Ndryshimet klimaterike të kohëve të fundit kanë pasur ndikime të mëdha mbi sistemet njerëzore dhe natyrore", ndërsa "çlirimet e vazhdueshme të gazrave serë në atmosferë do të shkaktojnë nxehje të mëtejshme dhe ndryshime me shtrirje të gjatë në të gjithë komponentët e sistemit klimaterik, duke rritur gjasat për ndikime të rënda, depërtuese dhe të patjetërsueshme për njerëzit dhe për ekosistemet. Kufizimi i ndryshimeve klimaterike kërkon ulje domethënëse dhe të qëndrueshme për çlirimet e gazit sere, të cilat, së

veçanërisht në pranverë dhe në dimër, për shkak të shkrirjes së më shumë bore gjatë pranverës dhe rritjes së sasive të reshjeve gjatë muajve të dimrit (megjithatë, parashikimet për nivelin e reshjeve janë shumë të pasigurta). Përderisa pjesa më e madhe e bimëve ujiten nga reshjet, ato janë shumë të ndjeshme ndaj ndryshimit të parashikuar klimaterik. Kullotat dhe ekosistemet prej bari për kullotjen e gjësë së gjallë mund të preken nga thatësira dhe nxehtësia e gjatë dhe, për pasojë mund të ulen në pjesë të mëdha të Ballkanit Perëndimor. Më tej, sistemet e energjisë janë të ndjeshme ndaj ngjarjeve ekstreme dhe temperaturave të ujit të liqeneve. Ndryshimi i sezonalitetit të prurjeve të lumenjve mund të cenojë më tej prodhimin e hidrocentraleve, ndërkohë që pjesa më e madhe e shteteve të EJT6-ës varen nga burimet hidroelektrike për të paktën 1/5 e prodhimit të tyre energjistik. Së fundmi, ngjarjet ekstreme të motit dhe shfaqja e vektorëve të rinj të sëmundjeve paraqesin rreziqe për shëndetin e njerë

Shënime: Kostot janë vlerat aktuale nga 2011-a deri në 2050-ë

kombinimeve të ndryshme të masave të rritjes së gjelbër. Nga vlerësimi rrjedhin këshilla për përparësitë e investimeve publike. Investimet klimaterike kërkojnë kosto që në fillim, por japin përfitime si për kohën aktuale dhe për më vonë. Ndërhyrjet për përshtatje (të

Në vitin 2013, 232 milionë njerëz – 3.2 përqind e popullsisë së botës, kanë jetuar jashtë shtetit të tyre amë, shifër kjo që është rritur me 80 milionë që prej vitit 1990 (Kombet e Bashkuara, 2013). Evropa Lindore dhe Jugore janë ndërmjet dhjetë rajoneve kryesore dërguese siç matet nga përqindja e imigrantëve në totalin e popullsisë burimore rajonale, me migrantët që përbëjnë afërsisht 8-10 përqind të popullsisë aktuale të rajonit. Gjatë viteve 1990 dhe 2000, Evropa Jugore kishte përqindjen më të madhe të emigrantëve ndërmjet të gjithë rajoneve të Evropës dhe brenda rajonit kjo shifër e lartë udhëhiqej kryesisht nga shtetet e EJL6-ës.

Një e katërta e popullsisë aktuale e shteteve të EJL6-ës jeton jashtë shteteve të tyre amë. Në vitet 1990, përqindja e emigrantëve nga shtetet e EJL6-ës ishte dy herë më e madhe sesa e pjesës tjetër të shteteve të Evropës Jugore, dhe mesatarisht pesë herë më e lartë sesa ajo e pjesës tjetër të botës (Tabela SII-1). Gjatë dy dekadave të fundit, shtetet e EJL6-ës përjetuan një rritje të madhe të emigracionit. Aktualisht mesatarisht 4.9 milionë njerëz nga shtetet e EJL6-ës numë

Migrantët kanë tendencë të jenë në moshë pune, duke e ulur përmasën e krahut të punës në shtetet e tyre amë. Përqindja e grupmoshës 25-64 vjeç është më e madhe ndërmjet emigrantëve, ndërsa individët në grupmoshën 65 ose më shumë vjeç përbëjnë një pjesë goxha më të madhe të popullsisë rezidente sesa emigrantët (Figura SII-1). Kjo vjen si pasojë e kombinimit të gjasave më të larta për migracion të popullsisë më të re, tendencës në rritje të migracionit gjatë dekadave të fundit dhe rritjes së kthimit të migrantëve pas daljes në pension, ku këta të fundit mund të përbëjnë sfida fiskale për vendet e tyre.

Disa shtete të EJL6-ës duket se vuajnë më shumë nga " rrjedhja e trurit " sesa të tjerat.

- Mesatarisht emigrantët shqiptarë duket se janë më mirë të arsimuar sesa popullsia rezidente. Në të gjitha grupmoshat, përqindja e emigrantëve me arsim të lartë është më e lartë se për rezidentët shqiptarë. Hendeku arsimor është edhe më i madh për arsimin e lartë, çfarë do të thotë që një përqindje jo përpjesëtimore e shqiptarëve me aftësi të larta kanë tendencë të emigrojnë (Figura SII-2).
- Në Bosnjë dhe Hercegovinë provat për rrjedhjen e trurit janë të kufizuara. Në të gjitha grupmoshat, të gjithë përqindjet e individëve pa arsim, me arsim fillor ose të mesëm të papërfunduar janë më të larta për emigrantët sesa për banorët vendas në Bosnje dhe Hercegovinë. Duket se veçanërisht individët me arsim të mesëm kanë më pak të ngjarë të emigrojnë. Nga ana tjetër, individët me ca arsim të lartë janë shumë të nënperfaqësuar në popullsinë që jeton në shtetet e OECD-së (Figura SII-3).
- Po ashtu, nivelet arsimore të emigrantëve të Ish Republikës Jugosllave të Maqedonisë janë më të ulëta sesa nivelet arsimore të popullsisë që jeton brenda vendit (Figura SII-4).
- Nivelet arsimore të emigrantëve serbë nuk dallojnë shumë nga nivelet arsimore të popullsisë rezidente. Përfundimi i arsimit të mesëm duket se është pak më i shpeshtë ndërmjet serbëve që jetojnë jashtë shteti (Figura SII-5).

Figura SII-2: Arsimi i emigrantëve dhe popullsia në shtetin burimor në vitin 2005, Shqipëria

Figura SII-3: Arsimi i emigrantëve dhe popullsia në shtetin burimor në vitin 2005, Bosnja dhe Hercegovina³²

³¹ Për BBT/F.304 137.54 Tm[(r)-3(BBT/F.304 15)-14(s)-9(h)4(pe)-3(sh)-5(t)] TJETJ 0 0 1 .Tm[(r)-3(BBT/F.304 137.54 Tm[(r1 036EMC q0.0012(

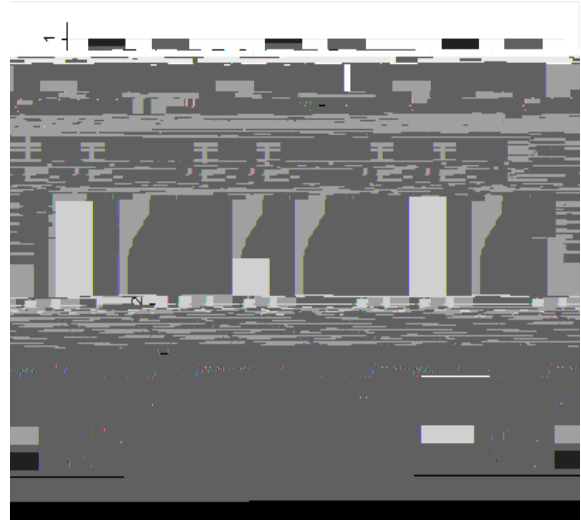
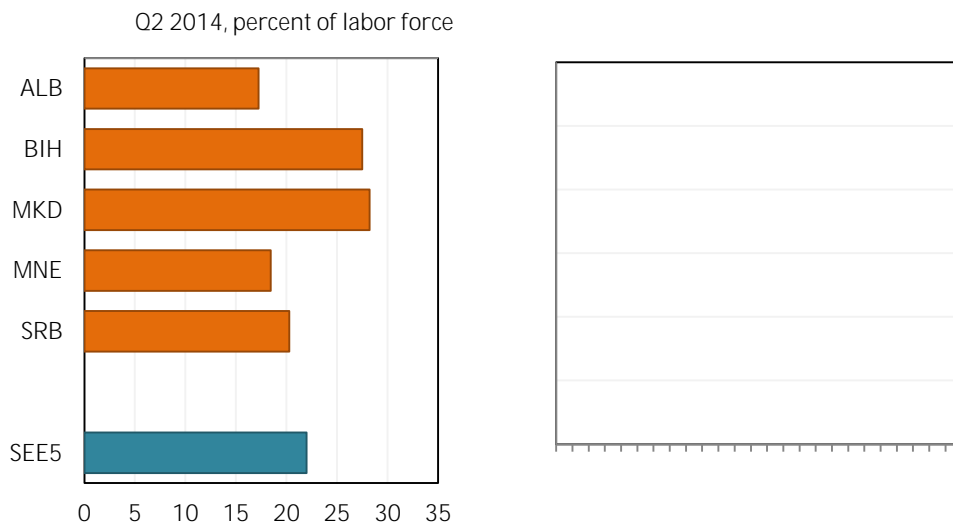

Figura AI. 1: PBB-ja reale: Ndryshimi i përqindjes që prej pikut përpara krizës

Burimi: Vlerësimet e stafit të Bankës Botërore dhe të mbështetura në të dhënat e zyrave kombëtare të statistikave.

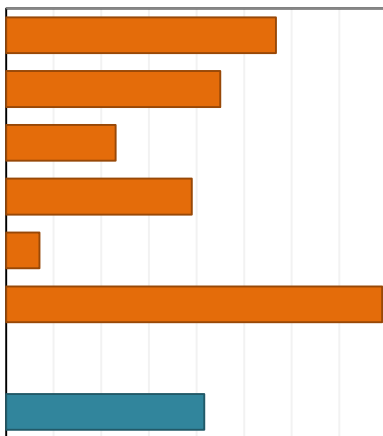
Figura AI. 2: Parashikimet e rritjes reale të PBB-së për

Figura A1. 3: Niveli i papunësisë

Burimi: Vlerësimet e stafit të Bankës Botërore dhe vlerësime mbështetur në të dhënat e zyrave të statistikave.

Figura A1. 4: Bilanci fiskal

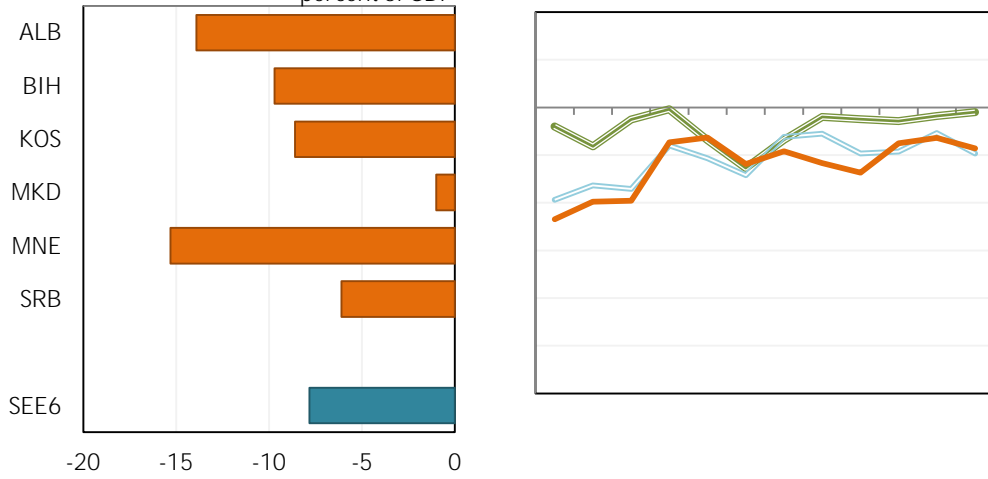

Burimi: Vlerësimet e stafit të Bankës Botërore dhe mbështetur në të dhënat e Ministrisë së Financave.

Figura A1. 5: Borxhi publik

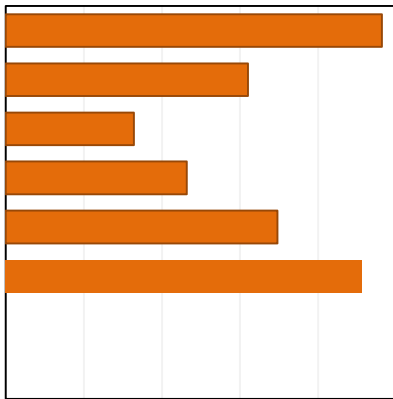
Burimi: Vlerësimet e stafit të Bankës Botërore dhe të mbështetur

Estimated current account balance in 2014,
percent of GDP

Burimi: Vlerërimet e stafit të Bankës Botërore dhe të Bankave Qendrore.

Figura A1. 9: Huatë e këqija

Burimi: Vlerërimet e stafit të Bankës Botërore dhe të Bankave Qendrore.

Figura A1. 10: Lehtësia e të Bërit Biznes

Burimi: Treguesit e Të Bërit Biznes të Bankës Botërore (2015).